

3

Atnākusi darbā, policijas nodaļas dežūrdaļas speciāliste Tamāra Šestakova vispirms pārskata nakts ziņojumus. No slimnīcas. 5. martā, 43 minūtes pēc pusnakts. Tā... tā... Hedviga Klaučēna... četrdesmit trīs gadi. Sistas brūces kreisā paurā – pakauša un pieres kreisās puses un deniņu apvidū, galvaskausa un velves pamatnes kaulu lūzums, kreisā vaiga un pieres kaula lūzums... asinsizplūdumi... Nekontaktējama. Aivita Klaučēna, divdesmit trīs gadi. Galvas sasitums ar ādas nobrāzumu, abu roku sasitums ar zemādas asinsizplūdumiem un virspusēju brūci kreisās rokas apakšdelmā. Paskaidrojusi, ka divi vīrieši uzbrukuši mājas kāpņu telpā Ģertrūdes ielā...

Smagi miesas bojājumi... Visādi var beigties. Uzbrucēji tālēs zilajās... Tamāra paver galda priekšpuses atvilktni, izņem aizsāktu šokolādes tāfelīti, nolauž gabalu, atlikumu iemet atpakaļ citai reizei. Saldums patīkami kūst mutē. Tamāra nopūšas, apzinoties savus apmērus, tomēr domās taisnojas, ka tas brokastu vietā. Tad paver citu atvilktni, kurā glabājās dokumentu veidlapas, izņem vienu un raksta lēmumu par krimināllietas ierosināšanu un pieņemšanu savā izmeklēšanā. Hm... Speciāliste brīdi šaubās. Pēc kura panta? Nu pagaidām lai iet – 231. panta 2. daļa. Huligānisms grupā. Ja sievietes uzbrucējus būs pazinušas... Tad, cerams, atklāsies uzbrukuma motīvi un varēs pārkvalificēt uz 125. panta 3. daļu – smagiem miesas bojājumiem. Viņas ziņā tikai pats iesākums, pēc tam lietu pārsūtīs kriminālpolicijas pirmstiesas izmeklēšanas grupai, bet tā – prokuratūrai. Diezgan instanču un cilvēku, kuru pienākums atrast vainīgos, pierādīt, izmeklēt.

Aizsūtījusi inspektoru izdarīt notikuma vietas apskati, pati brauc uz slimnīcu nopratināt cietušās. Ja iespējams, abas.

Intensīvās terapijas dežūrārsts varēja pateikt vienīgi to, ka paciente joprojām nav nākusi pie samaņas. Stāvoklis esot ļoti smags.

– Bezcerīgs? – policiste vēlas precizējumu.

– Tā mēs nekad nesakām, – ārsts atbild. – Zvaniet!

Neiroloģijas nodaļā vakarnakt ievesto pacienti pēc stundas izrakstišot. Sasitumi, nekā nopietna. Galvas trauma? Smadzeņu satricinājumu datortomogrāfija neuzrādot. Parunāt? Protams, iespējams. Lai pagaidot hallē.

Viņa nāk, krosenēs ieautās kājas tīšuprāt šļūkādama. Jau saģērbusies uz promiešanu – džinsos un džemperī. Bez sveiciena, ne vārda neteikdama, nostājas, atglauž koši melnos matus no pazemās pieres. Nē, nē, pieri ne-kādas vainas, arī Tamārai apmēram tāda pati. Runas par *zemajām pierēm* kultivē augsto, izvelvēto pieru īpašnieki, jo tās izbojā sejas ovālu, turpretim zemā pierē jo sevišķi piederas sievietes sejai, piešķirot maigumu.

Meitene labprāt stāsta par vakardienas notikumiem.

Tas noticis ap vienpadsmitiem. Māte atslēgusi ārdurvis, iegājušas kāpņu telpā. Viņa, Aivita, izsaukusi liftu, bet tas it kā iesprūdis. Varbūt kāds augšā durvis atstājis vaļā. Māte piegājusi pie pastkastītēm. Un tad pa trepēm lejā nākuši divi vīrieši...

– Pazināt viņus?

– Nē. Sveši.

– Kādi izskatījās?

– Tumšos darba kombinezonos.

– Maskās?

– Nē! Mamma vēl uzsmaidīja.

– Varbūt pazina?

– Nedomāju vis!

– Tātad – kombinezonos. Augumā lieli, mazi, tievi, resni?

– Viņi tūlīt sita! Viss notika ļoti ātri! Pusminūti, minūti! Vispirms mammai, tad viens mani pagrūda. Es nokritu, liku rokas priekšā sejai, lai netrāpa, lūdzos, lai nesit! Dabūju pa rokām! – Viņa uzrāva džemperu piedurknes un rādīja zilumus. – Pa galvu arī! Ārsti kaut ko ieķepsēja... Labi, ka mati melni. Būtu blonds, kā es izskatītos!

– Ar ko sita? Kas viņiem bija rokās?

– Kaut kas avīzēs satīts, kad nāca lejā. Kad sita... ar mietiem... vai kaut ko tādu... no metāla. Saša vēlāk apskatīja.

– Kas ir Saša?

– Mammaš... draugs. Viņš bija augšā, dzīvoklī. Es piezvanīju...

– Tomēr mēģini atcerēties, kādi izskatījās uzbrucēji? Tas ir ļoti svarīgi. Sevišķas pazīmes?

– Tur bija tumšs...

– Tomēr... Sitējs bija garāks par tevi?

– Mmm... jā, garāks gan.

– Cik tev...?

– Metrs sešdesmit septiņi.

– Daudz garāks?

– Nedaudz. Varbūt metrs septiņdesmit. – Viņa piemiedza acis, skatījās laukā un sāka stāstīt, it kā tur, aiz loga, visu to redzētu. Vai arī – Tamārai ienāca prātā – meitene iegājusi liecinieces lomā, jūtas nozīmīga un vēlas šo nozīmību attaisnot. Lai nu kā, galvenais, ka runā...

– Sportisks, būdīgs kā bokseris. Bez bārdas, tumšiem, īsiem matiem. Cik gadu? Vecs ne... Bet puika arī ne. Trīsdesmit? Trīsdesmit pieci? Vispār tāds tumsnējs, apaļu ģīmi. Tas sita mammai. Vairākas reizes.

– Cik?

– Es neskaitīju... Vairākas. Viņa nokrita. Es blāvu!

– Un otrs?

– Man sita.

– Kāds izskatījās?

– Jaunāks. Tievāks un garāks.

Jautājot un minot izdodas noskaidrot, ka viņš bijis 26 vai 27 gadus vecs īsiem, gaišākiem matiem, kalsns.

Patiesībā – nekā... Šādu vīriešu pilna Rīga.

– Jūs aplaupīja? Atņēma somiņu? Norāva kulonu?

– Nē-e. Neko. Soma man līdzī. Ar visu telefonu. Šorīt piezvanīju Sašam, lai atbrauc pēc manis un aizved uz dzīvokli.

– Vēl par uzbrucējiem. Viņi kaut ko teica?

– Ne vārda. Viss notika ļoti ātri. Tankš, tankš – un ārā pa durvīm. Sitamo nosvieda zemē. Es mēģināju mammu piecelt... Asinis... Tad zvanīju Sašam, kļiedzu, ka mammai slikti...

Neko vairāk meitene nevar pastāstīt, lai gan Tamāra cenšas jautāt tā un šitā. Galvenā lieciniece. Bēdīgi... Cerība, ka otra cietusī atcerēsies vairāk, līdzinās nullei. Pēc tādām traumām cilvēki bieži vien vispār zaudē atmiņu.

Iznākusi slimnīcas pagalmā, Tamāra paskatās rokas pulkstenī. Leitnants Trutins nav no apsviedīgajiem, ar notikuma vietas apskati vēl nebūs ticis galā. Tātad uz dežūrdaļu nav jāsteidzas. Tamāra var ieiet savā iemīļotajā konditorejā, kura ir tieši pa ceļam. Tajā cep garšīgas kanēļmaizītes, smarža vēdī jau pa gabalu.

Intensīvās terapijas speciālajā gultā, pieslēgts mirgojošam ekrānam un vēl citām ierīcēm piesaistīts, guļ balto palagos un pārsējos satuntuļots ķermenis. Aleksandrs Hedvigu nepazīst. Tā nav viņa! Marle līdz acīm, to vietā zilimelni dobuļi, no kuriem zilums – mazliet blāvāks – it kā notecējis pār vaigiem. Deguns... Kur mazais, taisnais, skaistais Hedvigas deguntiņš? Arī tumšs, uztūcis liels un izskatās šķībs. Saša jautājoši palūkojas māsiņā. Viņa norāda uz birku, kas piestiprināta gultai. "Hedviga Klau-cēna, 43 gadi," – Aleksandrs lasa.

– Varat palikt, tur ir ķebļītis. Bet nav nozīmes. Viņa nereaģēs. Par visu tiek gādāts. Tos apelsīnus... tik drīz neēdīs, ja vispār...

– Tad ņemiet! – Saša iespiež maisiņu sievietei rokā. Lai gan viņa it kā vairās, tomēr paņem un piebilst:

– Ja gribat, parādišu, kur dežūrārsts, viņš izstāstīs...

Aleksandrs grib Hedvigu noskūpstīt, jau pieliecas, bet svešā seja, tai tuvojoties, atbaida. Lūpas, kuras prata satracinoši skūpstīt, tagad sausas un zilgas. Hedviga plauksta – virs palaga, tumšsarkani lakotie nagi līdzinās piecām asins lāsēm. Viņš saņem to un viegli paspiež, tad saudzīgi noliek atpakaļ.

Ārsts gari un plaši stāsta par pacientes traumām un to, ko ārsti viņas labā darījuši. Aleksandrs sevi uzskata par pietiekami vīrišķīgu, lai noklausītos pat nāves spriedumu, tomēr slimnīcas gaiss, par mūmiju pārvērstā Hedviga, daktera vienmuļā balss... Liekas, tā aiztek gar ausīm, prātā neaizķeroties. Paliek vienīgi vieglāk saprotamais, bet visvairāk biedējošais: galvaskausa un velves pamatnes lūzums... smadzeņu viela... pieres un kreisā vaiga kaula lūzums... Sašas brālis autoavārijā bija dabūjis galvas pamatnes lūzumu un no tā vien nomira. Kas būs ar Hedvigu?

– Ļoti smagas traumas. Ļoti.

– Cerību... vairs... nav? – Saša izmoka.

– Vienmēr ceram. Ja mēs necerētu līdz pēdējam brīdim, tad kāda jēga visam, ko darām.

– Bet ja smadzenes... Vai tad tā var – ielikt atpakaļ, un pēc tam viņa būs kā agrāk...?

– Ne tik primitīvi! Operācija bija sarežģīta, pēc tam laiks rādīs. Darām maksimālo, par to varat nešaubīties.

Saklausījis ārsta balsī neiecietību, Aleksandrs nodomā, ka to laikam rada nedrošība, situācijas neskaidrība, bet varbūt pats neprata uzvesties, vajadzēja nākt ar naudu. Viņš pateicas, vēl tikai pajautā, vai rīt drīkst atkal atnākt, un atvadās.

Aivita nošņāc, ka pagājusi vai stunda, kopš izrakstīta. Viņai griboties ēst, brokastīs atnesta pretīga auzu pārslu biezputra, ko nevarējusi dabūt iekšā... Aleksandrs atbild: nevajadzēja gaidīt, varējusi aiziet līdz dzīvoklim kājām, cik te tālu. Meitene apvainojas, pat apraudas. Aleksandram gribas ievilkt viņai pļauku, tomēr savaldās un caur zobiem norūc:

– Bijū reanimācijā pie Hedvigas. Ja tu viņu redzētu... tad turētu muti. Ejam uz mašīnu!

Inspektors tomēr bija pacenties. Notikuma apskates protokols gaida uz Tamāras rakstāmgalda.

Cik tad ilgi viņš tur darbojies? No 11.20 līdz 12.00. Tikai četrdesmit minūtes? Hm... pamaz. Ko ieraudzījis? Ārduvis neaizslēgtas un “slēdzenei redzamu bojājumu nav”. Kādai? Kodu slēdzenei? Dīvaini, šādas durvis parasti aizveroties aizslēdzas. Parastā? Varbūt uzbrucēji tikuši iekšā, noskatot, kad kāds durvis neaizslēdz? Tad kur viņi gaidījuši? Kas protokolā tālāk? Gaiteņa izmērs... Paklājs... Flīzēta grīda... Kāpņu telpa. Durvis, durvis, durvis... Trīspadsmit vēstuļu kastītes pie sienas. Ā! Metāla stienis uz grīdas. Varētu būt lietiskais pierādījums. “Malacis leitnants,” Tamāra nosmīkņāja, “izmērījis: 42 cm garš, diametrs 18 mm.” Tas arī viss. Viņa jūt, ka niknums kāpj kaklā, it kā tas rastos vēderā, nevis galvā.

Tamāra piezvana un liek inspektoram Trutinam tūlīt ierasties. Puisis izskatās visai apmierināts, jokodamies sasit papēžus un ziņo, ka vecākās speciālistes Šestakovas uzdevums izpildīts.

Viņai gribas šo stulbeni izlamāt, tomēr savaldās, tikai sākumam noprasa:

– Ko tu tur četrdesmit minūtes darīji?! Durvis skaitīji?

Trutins samulst: kāpēc tāds uzbrauciens? Jā, viņš paskaidro, visu esot pamatīgi apskatījis un aprakstījis. Pat plānu uzzīmējis.

– Tu taisies to koridoru pirkt vai pārdot? – vecākā speciāliste indīgi pajautā.

– Kā? Notikuma vietas apskate...

– Durvju skaitīšana! Bet kur tās ved? Kas aiz tām? Kuras parasti slēgtas, kuras ne? *Podumaješ*, “slēdzenei redzamu bojājumu nav” – pa divi lāgi! Ja būtu, tad jēga rakstīt! Flīžu grīda! Paskat, cik vērīgs! Bet paskatījies, vai uz grīdas bija brūni plankumi, kas varētu būt asinis? Nē? – viņa pārjautā, redzot, ka puisis pakrata galvu. – Tikko mazgāta? Kas mazgājis? Kāpēc tieši šorīt? Labi, aiz lifta atkritumu telpa. Malacis, izmēriji: viens, komats, pieci reiz viens, komats, pieci metri. Urnās ieskatījies? Ja nu tur asiņaini papīri, kuros metāla stienis bija ietīts? Un uz papīriem asiņaini pirkstu nospiedumi? A?

– Kā man zināt, ka tas stienis bija ietīts!? – Trutins sadusmojas. – Tu varbūt nosapņoji, man tādu spēju nav.

– Par ārdurvīm! Tās aizverot aizslēdzas vai ne? Kods vai atslēga? Neienāca prātā noskaidrot, kā uzbrucēji varēja iekļūt mājā? Un kur viņi upurus gaidīja? Neuzkāpi pat līdz otrajam stāvam. Sakarā ar noziegumu nenoskaidroji

neko. Notikuma vietas apskate skaitās! Ko tāda dod? Nu? Tukšs! Kā tavs pauris! Marš, atpakaļ un taisi vēl vienu apskati! Un paņem līdzī kādu gudrāku! Bedikovu, piemēram! Kusties! Redzēt tevi negribu!

Kad puisis aiziet, Tamāra paver atvilktni, nolauž no tāfelītes gabalu šokolādes un iemet mutē. Lai nomierinātos. Melnajā šokolādē esot laimes molekula. Laime! Kur tāda radīsies te, kur vienvienīgas nebūšanas un pilns ar stulbeņiem! Kaut kādi pusmācīti dunduki. Kad viņa beidza Policijas akadēmiju, saprašana bija ieregulēta, kā nākas. Bet, redz, valdība izdomāja akadēmiju likvidēt. Lai ietaupītu! Tikai zaudējumi ar šitādiem.

Rokas vēl brīdi nervozi cilā te vienu, te citu dokumentu, te pagrūsta skrotzīmuli. Tad parauj atvilktni un paņem šokolādes gabaliņu. Galu galā šī nav vienīgā krimināllieta, kas Tamārai Šestakovai izmeklējama. Jābaro smadzenes. Un jāstrādā.

Atkārtotā notikuma vietas apskate nedod neko vairāk. Protokolā atkal durvis, durvis, durvis. Brūnas, baltas, slēdzenēm “redzamu bojājumu nav”. Kur ved, joprojām nav noskaidrots. Nu vismaz papūlējušies uzkāpt otrajā stāvā. Tur baltas durvis, aiz kurām apsardzes firma. Varēja ieiet, apjautāties, no cikiem līdz cikiem strādā, vai tajā vakarā kaut kas nav dzirdēts, redzēts. Starp otro un trešo stāvu noslēgts metāla režģis. Tomēr tikuši tam cauri, jo te vēl viens apskates protokols. Cietušo dzīvoklis. Plānu lai uzzīmējuši, visas istabas izstaigājuši. Brīnums, ka cilvēki ļāvuši. Kādi cilvēki? Cietusī meitene? Vai tas Saša, kam vajadzēja skuķi aizvest mājās? Protokolā ne vārda, ka apskatē būtu kāds piedalījies. Ja tas Saša izradīsies... nu, daudz kas var noskaidroties. Iespējams

pat, ka uzbrukuma pasūtītājs. Tad advokāts bazūnēs par policistu nelikumīgu darbošanos. Jāizlamā Tutins vēlreiz. Par pārcešanos. Katrā ziņā jānopratina Saša, pirms lietu nosūtīt kriminālpolicijai – tas ir viņas pienākums.

Tamāra iemet mutē vēl vienu šokolādes gabaliņu. Nē, salda dzīve izmeklētājiem nav paredzama.

Mirusi... Roka automātiski izslēdz telefonu, displejs satumst. Mirusi. Šonakt. Hedviga mirusi? Nu nē! Tā mūmija, tas balti ievīstītais kokons reanimācijā, kas nespēj dzīvību noturēt, kur nu vēl atgriezt, tas varbūt... Bet ne Hedviga! Noskraptēs atslēga, nodipēs zābaku papēži, atskanēs: "Sašā!" Un viņš steigsies pretim, nobučos uz vaiga, sajūtīs pazīstamās *Lady Million* smaržas – pudeļi stāv guļamistabā uz spoguļa galdiņa. Paņems mēteli, iekārs skapī, kamēr Hedviga novilks zābakus un iekāps savās mājas kurpēs. Reiz Saša uzdāvināja indiešu tupelītes, domādams, ka greznais zeltījums mīlotajai sievietei patiks.

Maigi apskāvusi Sašu, viņa iečukstēja ausī: – Neīsts zelts man nav vajadzīgs, man pietiek ar īsto." Pēc tam kurpītes iebāza skapja plauktā, kur tās varbūt atrodas vēl tagad. Ne reizi neuzvilka kājās. Saša drīkstēja sevi mierināt ar domu, ka pats ir tas īstais...

Kādi nieki, kādas muļķības, viņš sevi norāj. Tagad vajag domāt par... Jā, par ko? Varbūt piedzerties? Konjaku, viskiju, franču kalvadosu? Vai nav vienalga, no kā atslēdzas? Nē, tomēr. Viņš atceras... protams, atkal kaut ko nebūtisku, bet šim brīdim atbilstošu. Reiz Hedviga sacīja, ka Filips – tikko kādi krenči, tā piedzeras. "Vīrieši neko jēdzīgāku nespēj izdomāt, tāpēc ka vāji," viņa

piebilda ar pārākumu balsī. Saša nebūs vājš. Lai Hedvigai pa prātam. Ak, ja tas... noticis, tad viņa neko vairs nedomā. Kā iespējams, ka vienā brīdī pēkšņi vairs nav... nav nekā – ne smaidu, ne asaru, ne domu, ne vārdu, ne mīlestības, ne gudrības, neviens vairs nav dārgs un nevienu negribas pasūtīt ellē...

“Viņas drēbes varat saņemt...” Bet Hedviga gluži kaila uz morga aukstā galda... Aleksandrs atceras, ka gaitenī, maisā uz grīdas ir mētelis. Vairs nav nozīmes prātot – nest uz ķīmisko tīrītavu vai izmest. Pieliks klāt vēl drēbes no slimnīcas... Neiespējami izsviest konteinerā kā atkritumus. Lai domā Aivita. Un vīrs, kuram būtu jāpaziņo...

Aleksandrs sameklē Hedvigas sarkanajā rokassomā mobilo telefonu un vārdu sarakstā atrod “Filips”. Atsauca.

– Te Saša... Aleksandrs. Man jāpasaka...

– Nu, nu? – skan nelaipni, kā caur zobiem.

– ...jāpasaka, ka Hedviga ir... aizgājusi.

Viņā galā atskan smieklis. Gribēti, ne īsti.

– Ak no tevis arī aizgājusi?! Nu, nu... Un ko tu? Mantīga partija gar degunu, ko? Neiznāca, vecais! Dabūji, ko pelnījis! Vari sevi mierināt, ka pie tā tēviņa arī ilgi nepaliks. Tāda daba, un tur neko nevar darīt. Viss!

– Nē! – Saša iekliedzas, lai Filips nepaspētu pārtraukt sarunu. Vēlēšanās pasaudzēt Hedvigas vīru tagad pārgājusi. – Viņa ir mirusi!

– Ko? Kad? Kā? – Un brīdis klusuma. Vai samulsuma.

– Viņai un Aivitai uzbruka kāpņu telpā...

– Aplaupīja?

– Nē.

– Tad kāpēc? Kas? Ko policija?

Aleksandrs jūt, ka uz pieres pietūkst dzīsla – kā vienmēr, kad saniknojās.

– Protams! Poliči stāvēja pie durvīm un sagrāba aiz rokas! Nē, cienītais! Atvilkās otrā dienā...

– Šodien?

– Nē, vakar. Vai nav vienalga?!

– Trešā diena! Un man neziņo! Tu par to atbildēsi! – Filips ierēcas gluži kā toreiz, kad Aleksandrs iesniedza atlūgumu. Viņš pārtrauc sarunu, bet telefons tūlīt ieskaņas no jauna.

– Man ir tiesības zināt, kas ar manu sievu noticis. Vai ne tā? – Filips vairs neklie dz, bet runā lēni, atkal it kā caur zobiem, īpaši uzsvērdams “man” un “manu”.

– Zvani uz policiju, tev jau tur draugi! – aizvainotais Aleksandrs attrauc. – Bet varbūt pats zini...? Hedviga teica, ka negribi šķirties, lai nebūtu manta jādala.

– Mudaks nolādētais! Un tava sieva sajūsmā pie gultas stāvēja? Varbūt nolēma pārmācīt.

– No stulbeņa dzirdi! Brauc un kārti visus “man” un “mans”! Es nekas neskaitos!

– Un naudas arī tev nav... – Filips iedzeļ, izmantojot droši vien pēdējo iespēju. Vairāk tādas nebūs. Cerams, šis tips pazudīs no Rīgas dzīvokļa visdrīzākajā laikā un pavisam.